

KANSALLISTEATTERI

Sisäministeriön lausuntopyyntö rahankeräyslakityöryhmän ehdotuksesta hallituksen esitykseksi uudeksi rahankeräyslaiksi (SMDno-2016-995)

Suomen Kansallisteatteri haluaa tuoda julki huolensa, joka sillä on omasta asemastaan yleishyödyllistä tarkoitusta toteuttavana yhteisönä. Kannatettavaa on, että mietintö keskittää toistaiseksi voimassa olevan luvan yleishyödyllisille yhteisöille, mutta Kansallisteatterin tapauksessa yleishyödyllisyysedellytyksen täyttyminen saatetaan asettaa kyseenalaiseksi, ellei sen asemaa ole kirjattu lakiin esim. Kansallisgallerian tavoin.

Kansallisteatteri on kansallinen päänäyttämö, joka toimii valtakunnallisena teatterina. Perustamisestaan lähtien se on ollut suomalaisen draaman merkittävin tukija. Kansallisteatteri on yhtiömuodoltaan osakeyhtiö, jonka pääomistaja on Suomen Kansallisteatterin Säätiö 87,2 prosentin osuudella. Yhtiön toiminta on luonteeltaan sellaista, että se täyttää yleishyödyllisyyden kriteerit.

Mietinnössä esitetään mahdollisena yleishyödyllisyyden määrittämisen lähtökohtana tuloverolakia, jonka 22.1 §:n mukaan yhteisö on yleishyödyllinen, jos

1.se toimii yksinomaan ja välittömästi yleiseksi hyväksi aineellisessa, henkisessä, siveellisessä tai yhteiskunnallisessa mielessä

2.sen toiminta ei kohdistu vain rajoitettuihin henkilöpiireihin

3.se ei tuota toiminnallaan yhteisöön osalliselle taloudellista etua osinkona, voitto-osuutena taikka kohtuullista suurempana palkkana tai muuna hyvityksenä.

Verokäsittelyssä yleishyödyllisyys edellyttää kaikkien kriteerien täyttymistä samanaikaisesti.

Kansallisteatterin kannalta ongelmallinen on kohta 3. Osakeyhtiön yhtiöjärjestys ei mainitse yleishyödyllisyyttä eikä kiellä osingon jakamista osakkeenomistajille, vaikka tätä ei ole käytännössä tehty koko sen historian aikana eikä Kansallisteatteri tosiasiallisesti tavoittele voitonjakoa. Mietinnön mukaan yleishyödyllisyyttä kuitenkin tarkasteltaisiin mm. yhteisön sääntöjen perusteella, joten tämä kriteeri ei Kansallisteatterin tapauksessa itsestään selvästi toteutuisi.

Mikäli Kansallisteatteria arvioitaessa katsottaisiin, että yleishyödyllisyysperusteen täyttyminen edellyttää yhtiöjärjestyksen muutosta, vaatisi tällainen kaikkien osakkeenomistajien suostumuksen. Koska omistus on jakautunut useiden sukupolvien aikana laajalle omistajakunnalle, on yksimielisyyden saavuttaminen mahdotonta. Säätiön ulkopuolisista 452 osakkeenomistajasta ainoastaan noin 40 omistajaa on yhteisön tiedossa. Tämä seikka on jo aiheuttanut keskustelua verottajan kanssa, joka osingonjaon periaatteellisen mahdollisuuden takia on ollut siirtämässä Kansallisteatteria tuloveron piiriin. Tämä päätös onnistuttiin kumoamaan.

Mikäli Kansallisteatterin asemaa ei rahankeräyslaissa erikseen varmisteta, toiveena on kuitenkin, että mietinnön mukaisesti yleishyödyllisyyden käsitettä pidettäisiin rajanvetotilanteissa verotuksellista käsitettä

laajempaan. Tervetullut lisäys on myös se, että yhteisö saa yleishyödyllisen päätarkoituksensa ohella harjoittaa myös liiketoimintaa. Kansallisteatterin tapauksessa tämä tarkoittaa ravintolatoimintaa, jota verotetaan elinkeinotoimintana.

Toinen mahdollinen lakiin liittyvä tulkintaepäselvyys saattaa juontua Kansallisteatterin rahoituspohjasta, joka noin 75-prosenttisesti muodostuu julkisista avustuksista. Yliopistojen rahankeräysoikeus säädetään erikseen niiden julkisyhteisöihin rinnastettavuuden takia. Jos on mahdollista, että Kansallisteatteri samoin perustein rinnastetaan julkisyhteisöihin, on edelleen tarpeen taata sille laissa erityisasema.

Valtion toiminta-avustukseen kohdistunut leikkaus ja sen jälkeinen indeksikorotuksen jäädytys sekä lipputulosten epävakaus horjuttavat Kansallisteatterin taloudellista tilannetta. Teatterin tavoitteena ei ole tuottaa voittoa, mutta tehtävänsä toteuttamiseksi se tarvitsee tulevaisuudessa uusia varainhankinnan tapoja, joista yksityishenkilöiden tekemät lahjoitukset ovat yksi muoto. Kansallisteatteri pyrkii myös uusiin avauksiin, jotka eivät kartuta tuottoja mutta toteuttavat yleishyödyllisyyttä viemällä taidetta mm. laitoksiin, parantamalla taiteilijoiden työllisyystilannetta tai tukemalla vapaiden ryhmien toimintaa.

Perustehtävän hoidon varmistamiseksi ja uusien toimintamuotojen mahdollistamiseksi Suomen Kansallisteatteri tukee esitystä rahankeräyslain muuttamisesta mutta esittää, että teatteri lisätään lain soveltamispiiriin ja sen mahdollisuus toimeenpanna rahankeräyksiä varmistetaan samalla tavoin, kuin on jo toimitettu esimerkiksi Suomen Kansallisgallerian ja yliopistojen suhteen.

Helsingissä 8.3.2018

Suomen Kansallisteatterin Osakeyhtiö

Päivi Isosaari

tuotantojohtaja

paivi.isosaari@kansallisteatteri.fi, 050 3816436